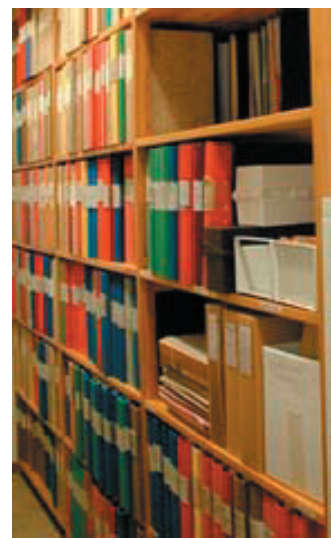

SLÄKTDATA

Medlemstidning för föreningen Släktdata Nr 3 - 2006

RAPPORT FRÅN SLÄKTFORSKARDAGARNA

**FORSKA PÅ PASTORS-
EXPEDITIONERNA!**

LEDAREN

Nytt verksamhetsår, ny ordförande !

Vi startar nu ett nytt verksamhetsår med mig, Inger Drottz som ordförande. Jag har tillhört föreningen sedan 2003 och varit styrelsemedlem de senaste åren. Det skall bli spännande att få arbeta med att ytterligare förbättra Släktdatas position i släktforskarvärlden och försöka ge våra släktforskare tillgång till allt fler register som man kan forska i helt gratis.

Jag vill samtidigt ta tillfället i akt att tacka vår avgående ordförande Christer Engstrand för det förtjänliga arbete som han under sina år har lagt ner på att utveckla föreningen i olika avseenden. Under de senaste tre åren har till exempel vårt medlemsantal ökat med hela 85 % från ca 450 till i dagens ca 830 stycken.

Vad har då hänt i föreningen under de senaste månaderna? Jo, den stora händelsen har givetvis varit Släktforskardagarna i Stockholm som ägde rum i mitten av augusti. Vi hade naturligtvis en monter där som var väldigt välbesökt. Totalt besöktes mässan av drygt 6000 besökare och vi fick förutom ett stort allmänt intresse för föreningen ca 70 nya medlemmar.

Vår monter bemannades förutom av mig själv, av Björn Jönsson och Jonny Kjellberg. Christer Engstrand, som delade monter med oss med sin utställning "Historiska personer i Sverige och Norden under 1000 år", hjälpte oss även när det körde ihop sig. Nästa år kommer Släktforskardagarna att gå av stapeln i Halmstad i augusti.

Föreningen har också deltagit i en utställning om släktforskning på Läckö slott en helg i slutet av augusti som även där plussade på vårt medlemsregister. Det var en mycket trevlig tillställning anordnad av Intendent Chatarina

Sjölin i samarbete med bland andra Kållandsö Hembyggsförening och Lidköpingsbyggdets Släktforskare. Flera intressanta föredrag hölls också bland andra av forskaren på Kungliga Biblioteket Robert de Robelin och mannen som visste allt om det gamla Lidköping, Thage Petrusson.

Förutom ett tillskott av nya medlemmar så ger sådana här tillställningar ett utsökt tillfälle till att knyta stimulerande och givande kontakter med både besökare och andra släktforskarföreningar.

Den allra närmaste tiden kommer vi att delta i två arrangemang. Åle Släktforskarförening har en släktforskardag på Biblioteket i Nödinge den 30 september mellan kl 10 – 16 där även DIS –Väst och vi kommer att medverka.

På Stadsbiblioteket/Kulturhuset i Borås äger nästa släktforskardag rum lördagen den 7 oktober mellan klockan 10 -15 där vi tillsammans med ett 15-tal andra föreningar och utställare deltar.

En annan viktig sak som Du måste notera i almanackan är vårt höstmöte den 14 oktober i Emigranternas hus i Göteborg. (Se sista sidan)

Välkommen till en ny säsong med Föreningen Släktdata

Inger Drottz
Ordförande i föreningen Släktdata

Släktdatas styrelse 2006-2007

Inger (ordf), Öystein, Lars (tidning), Bengt, Mårten (register), Lennart (kassör), Bibbi, Elsa och Björn

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade.

Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda.

Föreningen upptar medlemmar från hela Sverige och övriga nordiska länder.

Styrelsemedlemmarna finns upptagna på denna sida.

Medlemsavgiften är 125 kr per år och inkluderar TIDNINGEN SLÄKTDATA.

Prenumerationsavgiften för TIDNINGEN SLÄKTDATA är 125 kr per år. Medlemsavgiften/prenumerationsavgiften betalas till föreningens **postgiro 410 40 40 – 3**

Föreningens adress är:

Föreningen SLÄKTDATA
c/o Lennart Larsson
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
lenn.lars@telia.com

Föreningens hemsida:
<http://www.slaktdata.org>

TIDNINGEN SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. De skickas till Redaktionen, som förbehåller sig rätten att ändra i insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in gratis i mån av plats.

Nästa manusstopp:
10 december 2006

Framsidan:

Foton från Släktforskardagarna i Stockholm
Christer Engstrand

Styrelse för SLÄKTDATA 2006-2007

Ordförande **Inger Drott**
bio.d@hem.utfors.se
Mejerigatan 12
412 76 GÖTEBORG
031-7034198

Kassör **Lennart Larsson**
lenn.lars@telia.com
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Ledamot **Öystein Andersen**
ansvarig för medlemsregistret
privat@oystein.nu
Flöjtgatan 11
421 39 V. Frölunda
031-89 94 92

Suppleant **Bibi Karlson Arvhede**
jocin@comhem.se
Cederflychtsg. 3 läg. 436
422 54 Hisings Backa
031-56 27 92

Vice ordf. **Elsa Sjödahl**
elsa.sjodahl@comhem.se
Västra Stillestorpögatan 25
417 13 Göteborg
031-22 98 12

Suppleant **Bengt Pettersson**
b.pson@tele2.se
Tornväktaregatan 8 C
415 07 Göteborg
031-26 44 30

Sekreterare **Björn Jönsson**
bjorn.jonsson@tamro.com
Sanne-Heden 15
450 54 HEDEKAS
0524 - 304 35

Redaktion för TIDNINGEN SLÄKTDATA
Johnny Kjellberg
jk@tpk.se
Ålängsvägen 4
793 70 Tällberg
0247-79 81 98 (dag), 0247-503 40

Webbmaster
Mats-Olof Sander
moj@alertir.com
Rörviksgatan 17
421 65 V Frölunda
031-68 56 26

Lars Hellgren
lars.f.hellgren@globalnet.net
Sparvvägen 7
434 96 Kungsbacka
0300-213 33

Ansvarig Släktdatas register
Mårten Sjöbris
martens@sjobris.se
Guldringen 42
426 52 Västra Frölunda
031-29 06 40

Artiklar för publicering skall skickas till Johnny Kjellberg.

INNEHÅLL:

Ledare	2
Föreningsinformation	3
Rapport från släktforskardagarna.....	4
Att släktforska på Pastorsexpeditionerna	6
Släktforskarnas Årsbok - Bokanmälan	9
Nya register i SLÄKTDATAs arkiv.....	11
Kalendarium.....	12

Rapport från släktforskardagarna 2006

Arets släktforskardagar gick som knappast någon kan ha missat av stapeln 12-13 augusti i landets huvudstad.

Mats Hellström invigde högtidligt, och sedan strömmade besökarna in i ett fullbokat Factory. Under helgen räknades 6107 besökare, trots väder som kanske inbjöd till andra akti-

Invigningstal av Mats Hellström
foto Christer Engstrand

viteter. Men så hade också mycker PR getts i både radio och TV. Ted Rosvall gjorde mycket bra ifrån sig i TV4's morgon-tv, och bidrog därmed helt klart till många besökare. Det stora besökarantalet, och där många av dessa var nyintresserade, visar verkligen att släktforskningen är ett folkligt intresse som bara växer!

Montrarna var överlag bra bemanade med intressant material. Ytorna var trevligt disponerade med ett

”torg” centralt beläget med café och ”mingelhörna”. Släktdatas monter var mycket bra placerad, klart synlig från caféet, och under lördagen var det för det mesta trångt i montern.

Stämmomiddag

Lördagkvällen bjöd på bankett på mycket trevliga Hasseludden. Tyvärr var det väl lite för stressigt att hinna med båten efter att mässlo-

Trängsel runt Släktdatas monter

foto Johnny Kjellberg

Det centrala torget med café och Släktdatas monter i bakgrunden
foto Björn Jönsson

kalen stängde. De flesta utställarna fick kasta sig ned till bryggan efter att ha stängt montern, och då det var ganska varmt så hade en dusch inte varit fel, vilket det inte fanns tid och möjlighet för. Men så var programmet också digert. En synnerligen kompetent orkester hade anlitats, och deltagarna fick bl.a. en historisk återblick på Släktforskarförbundets historia eftersom detta lämpligen fyllde 20 år nu när det stod värd. Därför hölls också många tal från olika gästande nationer, och tillsammans med alla utmärkelser prövades publikens kurrande magar hårt i väntan på den japanska buffé som dukades upp i kulisserna.

Årets Örnberg

Årets Örnbergspris gick mycket

Elisabeth Thorsell tar emot årets Örnbergspris under fanfar

foto Johnny Kjellberg

välförtänt till Elisabeth Thorsell som under lång tid gjort mycket för släktforskningen. Hon har bland annat varit redaktör för Släkthistoriskt Forum och gjort mycket för att underlätta emigrantforskningen, bland annat genom sitt arbetet som redaktör för Swedish American Genealogist samt den nättidning (Vi Släktforskare) som hon regelbundet ger ut.

Stockholm visade sedan upp sig från sin allra bästa sida under båtfärden hem med ljumma sensommarvindar och stadens vackra belysning.

Föreningens resultat

För föreningens sida betydde dagarna drygt 70 nya medlemmar, och en del kontakter knöts också för att få tillgång till fler register. Intresset var som tidigare nämnts mycket stort för föreningens cd och hemsida och bland de många frågorna som

ställdes märktes det att det var många nyintresserade som besökte släktforskardagarna, vilket ju är mycket glädjande. Björn Jönsson, Inger Drott och undertecknad bemanade montern, med punktinsatser av

Christer Engstrand som föreningen delade monter med. Hans projekt "Historiska personer" intresserade många och Christer hade inte många lugna minuter under helgen. Det hölls som vanligt också en mängd

Christer Engstrand visade sin CD Historiska Personer

intressanta föredrag, vilka var välbesökta. Tyvärr var väl en del av lokalerna för dessa så små så kom man inte i god tid så blev man utan plats.

Johnny Kjellberg

Rikstämma och redaktörskurs

För föreningarna började släktforskardagarna redan på fredagen med ordförandekonferens och redaktörskurs.

Undertecknad deltog i redaktörskursen där deltagarna dryftade hur vi kan förbättra föreningarnas tidningar, men vi fick också öka på vår kunskap i digital bildhantering genom ett utmärkt lektionspass av Mikael Pertman. Förbättring av skärpa och färger, beskärning

Mikael Pertman delar sina kunskaper om digitalt foto

samt hur man kan förbättra gamla bilder genom att trollo bort repor och andra defekter diskuterades. Vi fick också lyssna till ett inspirationsföredrag av Kalle Bäck, som berättade om ett mycket intressant kvinnoöde i Trehörna. Kalle ar-

Kalle Bäck berättade med inlevelse

betar normalt som historiker vid Linköpings universitet, och visade verkligen att han behärskade föreläsningens konst. Han formligen trollband åhörarna med sitt fria och humoristiska sätt att målande återberätta sina forskningsresultat. Han har även skrivit ett antal böcker.

På lördagen hölls också den årliga riksstämman, där ett antal motioner behandlades. Den viktigaste, och också en av de få som antogs var den av Nils Marelus som vill verka för att en befolkningsräkning kommer till stånd 2010.

Att släktforska på Församlingsexpeditionerna

av Lennart Larsson

Svenska Kyrkan är ju numera skild från Staten men man har på många församlingar fortfarande kvar kyrkoböckerna, d.v.s. folkbokföringshandlingarna från slutet av 1800-talet fram till dess att Skatteverket år 2000 tog över ansvaret för folkbokföringen. Böckerna skall under de närmaste åren successivt lämnas över till Landsarkiven.

Som släktforskare har man ju då och då anledning att besöka församlingarna för att leta i olika kyrkoböcker. Dessa kyrkoböcker är allmänna handlingar som alla medborgare har rätt att ta del av med vissa få undantag för uppgifter som är sekretesskyddade. (Se Tryckfrihetsförordningens 2 kap, 17 par.)

§ Du har rätt att se offentliga handlingar!

Jag har talat med ett flertal släktforskare, som i likhet med mig själv, har råkat ut för att en del församlingar har hittat på egna regler, som inte stämmer överens med lagstiftningen, om vad man får lov att se i kyrkoböckerna. Det kanske därför kan vara av intresse för många släktforskare att få klarlagt vad som egentligen gäller i denna fråga.

Dels kanske det finns en okunnighet hos många, om vilka handlingar som man har rättighet att ta del av, dels finns det kanske en okunnighet hos personalen på en del församlingar om vilken skyldighet man har att låta medborgarna ta del av kyrkoböckerna.

Den i Sverige ganska unika rättigheten för alla medborgare att få ta del av nästan alla allmänna handlingar som

förvaras hos statliga eller kommunala myndigheter kallas för *Offentlighetsprincipen*.

I den fortsatta redogörelsen här redovisas alltså *rättigheten* att få tillgång till de kyrkoböcker som förvaras på församlingsexpeditionerna eller på våra Landsarkiv, samt de skyldigheter dessa två instanser har att låta oss ta del av de här handlingarna. För enkelhetens skull används här generellt benämningen kyrkoböcker för de folkbokföringshandlingar som avses i lagen. Eftersom ju även Landsarkiven förvarar kyrkoböcker så gäller samma principer för tillgången till dessa böcker där, som vid församlingarna.

Låt oss alltså först och främst slå fast att kyrkoböckerna tveklöst är allmänna handlingar. Dessa kan sedan vara *offentliga* eller *sekretesskyddade*.

Det finns en åldersgräns i lagen, som säger att kyrkoböcker äldre än 70 år är *offentliga handlingar* och de som är yngre än 70 år kan innehålla uppgifter som dels är *offentliga* och som dels behöver skyddas av *sekretess*.

Kyrkoböcker som är äldre än 70 år:
Om Du kommer in på en församling och ber att få titta i en kyrkobok, exempelvis en födelsebok från år 1915, som ju är en *offentlig handling* eftersom den är äldre än 70 år, så gäller följande:

Församlingen är skyldig att lämna ut kyrkoboken genast eller så snart det är möjligt, så att den på plats kan läsas, kopieras, skrivas av eller fotograferas. Du har rätt att kostnadsfritt få någon enstaka kopia. Du behöver inte uppge Ditt namn eller vad Du skall ha uppgifterna till. (Se Tryckfrihetsförordningens 2 kap, 12-15 par.)

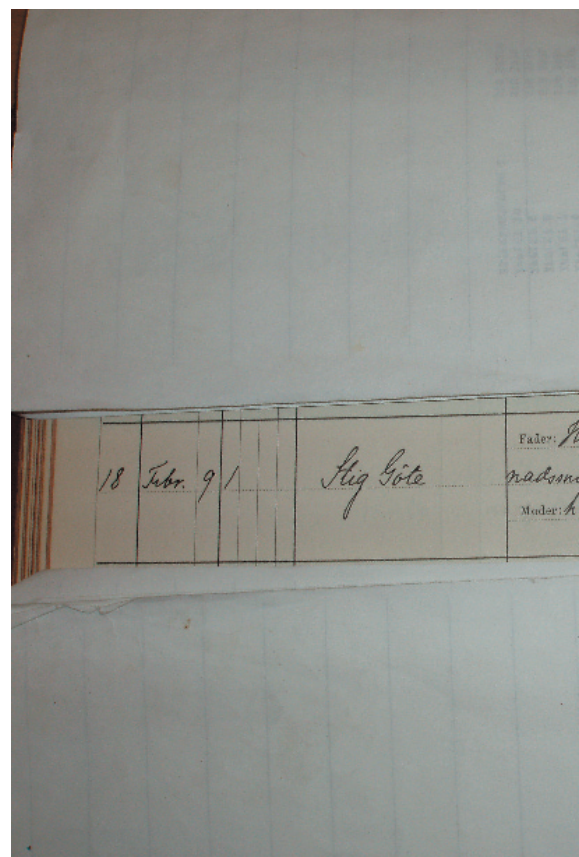
Här gäller det för både släktforskaren och församlingar att hantera detta med viss sans och balans. Det duger inte att komma in till en församling och dänga Tryckfrihetsförordningen i bordet och föra högljudda diskussioner om vilka rättigheter Du har. Det skapar en dålig anda och stämning vilket inte gagnar relationerna. Om församlingen vägrar att lämna ut nämnda kyrkobok måste

Du kunna föra en konstruktiv och avspänd dialog där Du stillsamt försöker få dem att förklara varför de inte anser sig kunna lämna ut en allmän *offentlig handling*, vilket de ju är *skyldiga* att göra enligt lag.

Det bästa är nog, att så långt det är möjligt, försöka undvika att exercera med lagparagrafer hit eller dit. Notera istället vad församlingen har att säga och gärna vem du talat med.

Församlingen måste nämligen tala om för Dig varför man inte vill lämna ut en handling. Det vill säga, man måste ange vilken paragraf i *Sekretesslagen* som man stödjer sig på för att vägra utlämning. Man är även skyldig att lämna besvärshänvisning så att Du kan överklaga beslutet.

En annan aspekt på detta är ju, att om man som släktforskare har åkt

Så här gjorde man på en församling d.v.s maskade av, nämligen 1915. Man påstod att det kunde finnas "känsliga uppgifter" i handling som vem som helst har laglig rätt att få läsa i, hur mening som heter "känsliga uppgifter". Församlingens agerande nämligen Tryckfrihetsförordningen

många mil till en församling för att få möjligheter att titta i en kyrkobok så kan man naturligtvis bli besviken, för att inte säga irriterad, om man inte får ut de uppgifter som man vill ha. Därför bör man kanske i sådana här fall först kontakta församlingen för att undersöka vilka möjligheter de har att tillgodose Dina önskemål. Det skall även påpekas här att församlingen även är skyldig att, i viss omfattning, lämna ut uppgifter ur allmänna och offentliga handlingar per telefon, fax eller e-post.

Det finns ett aktuellt exempel här som kan vara värt att återge som ett belysande exempel på hur det absolut inte får gå till. En släktforskare besökte en församling långt hemifrån för att undersöka uppgifter i en födelsebok från just 1915. Han fick dock bara läsa de aktuella raderna, övriga uppgifter var "avmaskade", så att det inte gick att läsa någonting annat. På förfrågan varför man gjorde så blev svaret "det kan finnas känsliga uppgifter här". Det här är

alltså ett exempel på "dubbelfel" från församlingens sida. Släktforskaren hade rätt att få läsa allt i den här boken utan några som helst inskränkningar eftersom den var äldre än 70 år. Vidare så finns det inget begrepp i lagens mening som heter "känsliga uppgifter". Antingen så är en uppgift *offentlig* eller så är den *sekretesskyddad*. Någonting däremellan existerar helt enkelt inte.

En sak som Du inte skall acceptera så där utan vidare i varje fall, är att om Du kommer till en församling och ber om att få titta i en kyrkobok och man då säger: "Tyvärr - vi har inte tid med Dig i dag. Du får komma tillbaka en annan dag". Lagen säger att "*allmän handling skall lämnas ut genast---*". Även här, bör man emellertid som släktforskare vara lite smidig och inte hävda sin rätt till varje pris. Det kan ju finnas starka skäl till varför man inte har tid. En sådan här fördröjning av ett utlämnande är dock något som bara kan accepteras i undantagsfall och då i bästa samförstånd.

Att vägra lämna ut en gammal kyrkobok för att den är sliten eller i dåligt skick och att den därigenom skulle kunna skadas ytterligare är heller inget skäl som behöver godtas av släktforskaren. Församlingen är då istället skyldig att lämna ut en fotokopia av de begärda uppgifterna. Alternativet kan vara att låta släktforskaren själv, med bistånd från personalen, fotografera av de uppgifter i boken som är av intresse.

Sammanfattningsvis gäller alltså beträffande kyrkoböcker som är äldre än 70 år:

- **Du har obegränsade rättigheter att ta del av innehållet i dessa böcker.**

- **Församlingen är enligt lag skyldig att (genast) låta Dig ta del av de uppgifter Du önskar.**

Kyrkoböcker som är yngre än 70 år:

Lite mer komplicerat blir det om Du begär att få ta del av en kyrkobok som är yngre än 70 år. Då gäller nämligen i vissa fall *sekretess*. Här återges den exakta lagtexten som avser folkbokföringen (*Sekretesslagen 7:15*):

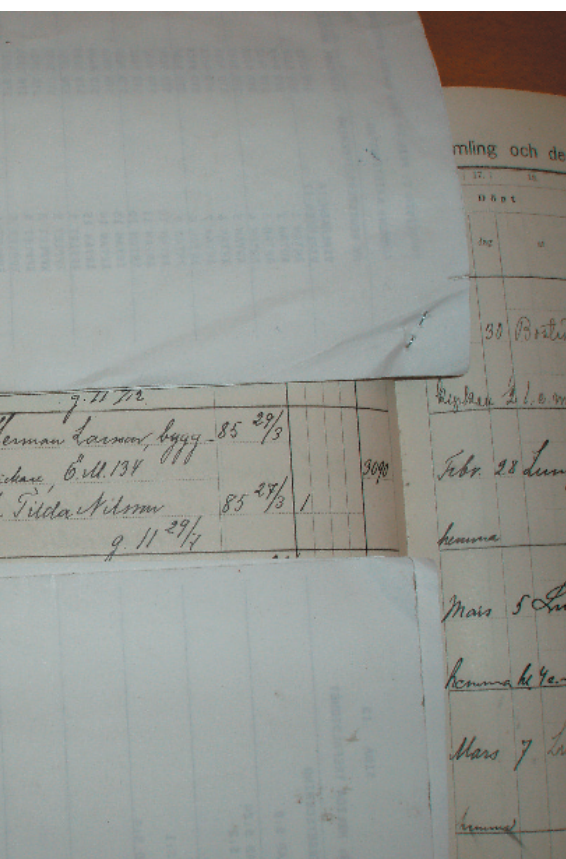
"Sekretess gäller för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det

- Det finns församlingar som har tolkat detta så att man överhuvudtaget inte kan lämna ut kyrkoböcker som är yngre än 70 år.

av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs." I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år. Lag (2004:507)".

Det finns församlingar som har tolkat detta så att man överhuvudtaget inte kan lämna ut kyrkoböcker som är yngre än 70 år. Man gör sig då skyldig till en grov feltolkning av lagen. Med uttrycket "*särskild anledning*" i lagtexten menas att sekretess skall gälla endast i undantagsfall och då endast avse enstaka uppgifter. Kyrkoböcker yngre än 70 år är också *allmänna handlingar* men innehållet i dem kan vara blandat. Det vill säga både *offentliga uppgifter* och sådant som skall skyddas av sekretess.

Om det till exempel gäller en dödbok från 1945 så finns det knappast någon anledning att hemlighålla uppgifter om vilka personer som har avlidit. Det som kan bli föremål för sekretess här, är dödsorsaken, som i allmänhet är skriven på latin. Det måste då prövas av församlingen, om någon närstående till den avlidne "*kan lida men*" av att uppgiften om dödsorsaken röjs. Med "den enskilde" avses även en avliden person. En avliden kan ju naturligtvis inte "*lida men*" men eftervärlden kan ju få en negativ bild av den avlidne om vissa uppgifter, som exempelvis en ovanlig eller tragisk dödsorsak, röjs. (Med "*lida men*" menas, lite förenklat uttryckt, att någon kan bli kränkt om en viss uppgift röjs.)

En släktforskare ville titta i en födelse- och dödbok från år 1915. En kyrkobok från år 1915 är en allmän offentlig handling som man vill. Det finns för övrigt inget begrepp i lagens mening som innebär alltså att man bröt mot en av våra grundlagar,

För att klara att lämna ut uppgifter ur en sådan här bok kan församlingen välja att täcka över den eller de uppgifter som de anser skall skyddas, men inte neka någon att ta del av övrigt innehåll.

Om en församling får en begäran om utlämning av en bok yngre än 70 år så skall det göras en så kallad *sekretessprövning*. Det vill säga, församlingen skall pröva om det kan finnas uppgifter i boken som skulle kunna innebära att någon "lider men" av om uppgifterna kommer ut. Det finns församlingar som löser detta genom att man först låter sin egen personal läsa igenom de sidor som släktforskaren vill studera, för att kontrollera att där inte finns några uppgifter som bör skyddas. Den här modellen kanske upplevs som frustrerande av släktforskaren, om man nu har mycket att leta efter, men det får man acceptera. Det bör dock finnas ett visst mått av förnuft från församlingarnas sida om hur man hanterar denna fråga.

Ett sätt att lösa detta på, är genom ett så kallat förbehåll, som medges i Sekretesslagen 14: 9. Detta innebär att handlingen kan lämnas ut med förbehåll som inskränker rätten att lämna de sekretessbelagda uppgifterna som kan finnas i kyrkoboken vidare till någon annan. Ett förbehåll kan lämnas muntligt eller skriftligt.

Sammanfattningsvis gäller då följande för kyrkoböcker som är yngre än 70 år:

Du har bara rättighet att få del av det som är offentliga uppgifter i dessa böcker. Eftersom det här kan finnas en blandning av offentliga och sekretessbelagda uppgifter, skall församlingen göra en sekretessprövning och därefter lämna ut de uppgifter som är offentliga. Exempelvis genom att dölja (täcka över) de uppgifter som man anser vara i behov av sekretesskydd eller genom ett förbehåll. Man kan alltså inte generellt neka Dig tillgång till dessa böcker.

Den som vill fördjupa sig i ämnena offentlighet och sekretess kan studera Tryckfrihetsförordningen, som ju är en av våra grundlagar, och Sekretesslagen. Båda finns att tillgå på www.riksdagen.se (Dokument – Lagar)
Det finns även två bra böcker i ämnet.

- Offentlighetsprincipen i praktiken av Trond Sefastsson
- Offentlighetsprincipen av Alf Bohlin

Vad finns det då för andra källor som man kan använda för att söka efter släkt från 1900-talet?

Skatteverket till exempel, som från och med år 2000 sköter all folkbokföring har en mycket bra personlig service för allmänheten.

Dels kan man ringa till deras servicetelefon och dels finns det en allmänhetens terminal på skattekontoren där man själv kan forska efter levande släkt. Även uppgifter om personer som har avlidit finns med under ca tio år.

Det finns också ett flertal CD-skivor som är mycket användbara. Till exempel:

Sveriges Dödbok 1947–2003. (Kommer snart i upgraderad form)
Sveriges befolkning 1900
Sveriges befolkning 1970
Sveriges befolkning 1980

Ny CD-skiva

CD-skiva med person- och släktuppgifter för vallonättlingar, deras familjer samt närmaste släktingar i Sverige. Innehållet är framtaget av tre erfarna släktforskare inom Sällskapet Vallonättlingar.

Skivan innehåller sammanlagt ca 30000 personer. Viss dubbellagring finns mellan de tre forskarnas material. Urvalet baseras på 30 kända vallonnamn och omfatta i huvudsak personer födda på 1600-, 1700- och 1800-talet.

Skivan kräver ingen speciell installation, den körs med en vanlig web-läsare.

Skivan kan beställas av Svar, www.svar.ra.se, och kostar 180:-

www

saxat från svar

Länktips:

Hitta graven uppgraderad

www.hittagraven.stockholm.se

När film saknas eller ej är utlämnad, och man inte har möjlighet att besöka landsarkiven, kan forskningen bli tungrodd. Då kan gravstenarna ge snabb hjälp att komma vidare. För Stockholm så finns nu en förträfflig sida där man kan få fram mycket hjälp. Det är bara att hoppas att detta sprider sig till andra delar av riket.

Vill man gå vidare med hjälp av bouppteckningar så är Stockholm stadsarkivs internetjänst helt suverän. Ta reda på personnumret med hjälp av CD:n Sveriges dödbok, och bara beställ. Tar 1-2 veckor för det mesta.

<http://www.ssa.stockholm.se/>

Billig lokal sökes!

Föreningen behöver en mindre lokal i Göteborgstrakten för möten mm. Då ekonomin är bergänsad så får den inte vara alltför dyr. Inte alltför långt från centrum då många medlemmar ej är bilburna.

Om någon har tillgång till något som kan verka intressant, så ta gärna kontakt med Lennart Larsson, kontaktuppgifter på sidan 3.

Släktforskarnas Årsbok 2006

Bokanmälan av Per Liljeström.

Så har årets årsbok kommit från förbundet. Som alltid med intressanta artiklar och förbundets årsrapporter. Jag brukar, som jag nämnt tidigare läsa de korta och mest intressanta artiklarna först. De förra är lätta att sortera ut, men de senare fordrar en lätt skumning för att se om något intressant finns att hämta i respektive artikel, och det brukar det för det mesta finnas. Det är många trevliga timmar, som jag tillbringat med årsböckerna genom åren.

Lars Nylanders artikel om *Elisabet Larsdotter i Harmånger* behandlar ett kvinnoöde i 1600-talets Hälsingland. Elisabet, som endast är 16 år, anklagas för att ha fött barn i lönnodom. Hon anklagas också för barnmord men påstår själv att barnet var dödfött. Elisabets mor försvarar dottern med att förklara henne som efterbliven.

Vi får följa turerna genom rätten med olika anklagelser och domar. Det stora problemet är Elisabets far komministern (sedermera kyrkoherden) Laurentius Erics Waldenius. Elisabet kunde så småningom gifta sig med bonden Per Eriksson i Gnarpssn. En mycket intressant och väl dokumenterad artikel.

En Schartau i Billingsfors, som Berit Fjellman skrivit om, handlar om en tidig medlem av den berömda familjen som härstammar från det danska Skåne. Den berömde Henrik Schartau var brorson till Johanna Maria.

Johanna Maria Schartau var troligen på besök i Åmål hos sin bror Mattias, där han var postmästare, när hon träffade sin blivande man Sven Rolander, som då var pastorsadjunkt i grannsocknen Edsleskog. Vi får följa familjen under tio år i Billingsfors fram tills de flyttar till Visnum i Östra Värmland. En kort men mycket trevlig artikel.

I en liten detektivnovell av Göran Sparrlöf får vi följa jakten på en *Biologisk mor eller styvmor*. En intressant och bra artikel.

En av de riktigt intressanta artiklarna, och som de flesta släktforskare kommer att ha användning för, är Elisabet Thorsells *Det läste jag i tidningen*. Där får vi många tips om vad man kan finna i svenskspråkiga tidningar i framför allt USA och Canada. På 18

sidor får vi följa Elisabet på en odysse genom olika tidningar från slutet av 1800-talet fram till mitten av 1900-talet.

Dag Hermfelt har gjort ett försök att bringa klarhet i var *Linköpings blodbad år 1600* verkligen ägde rum. I en lång artikel (35 sidor) går författaren systematiskt genom olika källor. Blodbadet handlade om hertig Karls avrättning av de fyra högadelsmännen, bröderna Gustav och Sten Axelsson Banér, Erik Sparre och Ture Nilsson Bielke. Olika uppfattningar har rått om var avrättningarna ägde rum: på Järntorget, Stora Torget eller Slottsgården.

En av Göteborgs stora mecenater var Vollrath Tham, som invandrade från Sachsen 1658 till Sveriges västra metropol. Genom framgångsrik affärsverksamhet skaffade han sig en stor förmögenhet, som han till stora delar donerade till Tyska Församlingen i Göteborg. Dessutom donerade han en del till kyrkan i sin födelsestad. Landsberg i Sachsen i södra Tyskland. En intressant artikel för i synnerhet alla göteborgare.

Stig Östenssons artikel om *Gårdveda sockens sexmän och deras skäkter*, är en bra artikel med många släkttavlor, men den är egentligen ganska tråkig och framförallt för lång (55 sidor). Den är inte heller särskilt allmängiltig, mer än till vissa delar. Jag har påpekat det förr och det tål att upprepas, att så här långa artiklar inte bör finnas i årsboken utan ges ut separat.

Ett fynd i ett antikvariat gav Claes Virestedt idén att skriva en artikel om *amiralitetsrådet Hans Clerk*. En mycket trevlig artikel, som väcker tankar om hur viktigt det är att bläddra i (gamla) böcker på antikvariat. Även jag har funnit intressanta uppgifter – dock inte så sensationella som dessa.

I Cecilia Ihles artikel om *Släkt- och äktenskapsband inom prästeståndet 1642 - 1686* får vi reda på hur viktigt det är att prästerna vid denna tid gifter sig med rätt kvinna. Det är kvinnorna som har de

rätta släktkontakterna, som behövs för den prästerliga hierarkin. Framförallt är det viktigt om man vill göra karriär inom prästeståndet och deltaga i riksdagar eller kyrkomöten. En konsekvens av detta blir att släktträden är mer invecklade ju mer utvecklade de blir. Två sentenser i artikeln har jag lagt samman till en:

I det tidigtmoderna samhället var släktmakt en förutsättning för statsmakt. (Sid. 193 och 194.)

Släkten Paulin från Markaryd har beskrivits av Sven Wallerstedt och Alan Dufberg. De har ur skilda arkiv försökt att finna samband mellan olika släkter Paulin i Sverige. I den 28 sidor långa släkttavlan kan man följa ett stort antal "Pauliner". Som framgår ur artikeln har mycket värdefull information kunnat utvinnas ur andra arkiv än kyrkoarkivens böcker över födda, vigda,

Släkten Pagrotsky avhandlas också. Leif Pagrotsky vid förra årets Släktforskardagar *foto PLm*

döda samt ur husförhörlängderna. En mycket intressant artikel, men jag har inte läst varenda släkttavla, därtill är släkten för mig allt för ointressant.

Kanske är det judarnas stora svårigheter genom århundradena som fascinerar mig att läsa släkthistorier och krönikor om olika judesläkter. Naturligtvis fascineras jag av deras förmåga och ihärdighet att söka sina förfäder i nästan hopplösa situationer i bl.a. krigens kvarlämnade och bombade ruiner liksom också deras försök att finna försvunna familjemedlemmar. Carl Henrik Carlsson har skrivit en kort men intressant krönika om *Släkten Pagrotsky i Polen, Sverige och USA*.

Pontus Möller har forskat om *Ätten Hillebard*, som härstammar från överstelöjtnanten och kommandanten Erik Axelsson. Han adlades 1646. Erik Axelsson Hillebard härstammar också från en annan adelsläkt, nämligen Stålbarm. Det är en mycket gedigen utredning, som Pontus Möller gjort. Utredningen har gett förbättringar och rättelser till "Elgenstierna".

Vem var 'fru Catherine Magnusdotter' 1386? frågar Hans Gillingstam i en mycket intressant komplettering till en tidigare släktutredning.

Käringarna i gamla Visarp handlar om den västgötska frälsesläkten Kärllings äldsta led. Uppsatsen är författad av Kaj Janzon, som i inledningen skriver: Materialet är så omfattande att jag bedömt det lämpligt att redovisa det i två uppsatser. Detta är bra, för då minskar risken att uppsatsen blir överlastad. (Se *Gårdveda sockens sexmän och deras skäkter*). Kaj Janzon har en speciell och intressant förklaring till hur ordet käring uppstått, "men binamnets tolkning är mycket osäker" tillägger han. Uppsatsen är mycket intressant men invecklad. Jag väntar dock på fortsättningen.

Bernhard Granholm har beskrivit ett triangeldrama i Jämtland på 1800-talet. **Märta Cajsa, Per och Jonas** heter de inblandade personerna. I det inledande

stycket citerar Granholm Karlbom 1991, sid. 326. Detta stycke bör varje rättskaffens svensk läsa. Granholm berättar en ruskig kriminalhistoria, där Per Olsson – Märta Cajsas man - försvinner 1839 och återfinnes i början av 1850-talet. Då blir det ny rätttegång, som slutar med följande domar:

Jonas Wäst tukthus 10 år,

Märta Cajsa allmänt arbete på fästning i 10 år,

Per Nilsson 28 dagar fängelse vid vatten och bröd, därefter livstids allmänt arbete å fästning.

En mycket intressant artikel – som en detektivnovell.

Håkan Skogsjö har gett sig på *Släkten Mörk på Åland*. Släkten är numera utdöd på Åland, men grenar som flyttade till Stockholm har inte gått att reda ut. Det sista spåret av två bröder är en boutredning från 1787. En intressant artikel med en väl utförd stamtavla och med en grafisk släktöversikt.

I ett kapitel i bokens slut – kallat *Efterskörd & Kommentarer* - har redaktören samlat fyra kompletteringar till tidigare uppsatser av Bo Lindvall, Pontus Möller och Hans Gillingstam. Ett bra grepp för att presentera kortare eller något längre tillägg, som författarna

bedömer som angelägna att presentera.

Boken avslutas som vanligt med förbundets verksamhetsberättelse och en presentation av författarna.

Slutkommentar

Förbundets årsbok innehåller som alltid ett flertal mycket intressanta och läsvärda artiklar. Det är bara att hoppas att utgivningen kan fortsätta trots ekonomiska bekymmer.

Tidningen i online-version

Detta nummer av Tidningen tillhandahåller vi också i en nätversion för dem som så önskar. Detta nummer finns tillgängligt på följande adress: Nr 2006/3: http://www.slaktdata.org/tidningen_arkiv/6291h42/

Ovanstående adress har distribuerats via epost till de prenumeranterna som har anmält att de enbart vill ha den elektroniska versionen.

På nästa sida finns en tabell över register som tillkommit eller förändrats sedan Slaktdata Nr 2 2006 trycktes.

Anmärkningarna är

- 1) Arbetsmaterial med många fel och brister
- 2) Ursprungligt register av Martin Pehrson som är kontrolläst och kompletterat av Henny & Wilhelm Ängemark.

Så här når Du informationen i Slaktdatas arkiv:

Vår hemsida <http://www.slaktdata.org> innehåller alltid den aktuella registerinformationen.

Registren uppdateras kontinuerligt där och kan laddas ner till Din dator.

Bidrag med nya register

Nya register avsedda att ingå i Slaktdatas arkiv mottager vi gärna. De kan sändas till föreningens registeransvarige Mårten Sjöbris. För adress se sidan 3.

Observera!

Det finns fel i nästan alla register. Se därför om möjligt själv efter vad som står på mikrokorten!

Ett register är endast en förteckning över punkter i kyrkoboken, avsedd att underlätta vidare sökning.

Nya register i Släktdatas arkiv

Församling	Län	Period	Registrerat av	Antal poster	Anmärkning
Baltak F2	(R)	1747-1920	Martin Pehrson, Håkan Andersson	2580	uppd, rätt
Fors F1	(Z)	1762-1832	Jan Brandborg	524	
Fors V1	(Z)	1796-1871	Jan Brandborg	74	
Blidö D1	(AB)	1729-1949	Hasse Wester	3843	
Kättilstad V1	(E)	1718-1920	Torsten Ståhl	1916	1)
Blidö F1	(AB)	1675-1910	Hasse Wester	3642	
Blidö V1	(AB)	1797-1919	Hasse Wester	1067	
Herrberga V1	(E)	1633-1800	Henrik Mosén	536	
Normlösa V1	(E)	1633-1800	Henrik Mosén	849	
Sya-V1	(E)	1688-1800	Henrik Mosén	295	
Veta V1	(E)	1659-1800	Henrik Mosén	586	
Viby V1	(E)	1658-1800	Henrik Mosén	548	
Grava D1	(S)	1688-1774	Henny & Wilhelm Ängermark	3318	
Västerlösa V1	(E)	1633-1800	Henrik Mosén	836	
Östra Trollstad V1	(E)	1671-1800	Henrik Mosén	797	
Alunda F4	(C)	1779-1861	Sven Olby	6301	
Blidö I1	(AB)	1862-1891	Hasse Wester	1454	
Blidö U1	(AB)	1862-1891	Hasse Wester	1278	
Gusum V1	(E)	1743-1817	Torsten Ståhl	323	1)
Kättilstad F1	(E)	1718-1920	Torsten Ståhl	7602	1)
Ringarum F1	(E)	1706-1795	Torsten Ståhl	6971	1)
Ringarum F2	(E)	1796-1862	Torsten Ståhl	7636	1)
Ringarum F3	(E)	1863-1920	Torsten Ståhl	7547	1)
Kättilstad D1	(E)	1718-1920	Torsten Ståhl	4561	1)
Ringarum D1	(E)	1754-1841	Torsten Ståhl	7016	1)
Ringarum D2	(E)	1842-1920	Torsten Ståhl	6938	
Otterstad D1	(R)	1742-1871	Christer Svensson & Susanne Svernhagen	4017	
Otterstad F1	(R)	1750-1950	Christer Svensson & Susanne Svernhagen	7961	
Ringarum V1	(E)	1754-1920	Torsten Ståhl	4862	
Lane-Ryr D4	(O)	1698-1920	Martin Pehrson	6598	Uppd, kompl
Lane-Ryr F7	(O)	1700-1860	Martin Pehrson	6557	2)
Lane-Ryr F8	(O)	1861-1920	Martin Pehrson	2887	2)
Grava V2	(S)	1828-1860	Henny & Wilhelm Ängermark	821	
Uddevalla V5	(O)	1796-1860	Henny & Wilhelm Ängermark	1878	
Fors D1	(O)	1796-1916	Jan Brandberg	352	
Hångsdala F1	(O)	1702-1793	Jan-Peter Glans	1568	
Partille F1	(O)	1830-1860	Björn Jönsson	1588	
Kville F1	(O)	1860-1920	Håkan Andersson	8697	
Summa:				126824	

Välkommen till Föreningen SLÄKTDATAs Höstprogram

Föreningen Släktdatas höstmöte lördagen den 14 oktober , kl 11:00

Platsen är som vanligt: Emigranternas hus, Packhusplatsen 7, Göteborg

Efter sedvanliga föreningsförhandlingar såsom val av valberedning, redovisning av ekonomin mm kommer arkivarie Bo Björkström från Landsarkivet att berätta om verksamheten vid arkivet.

I Emigranternas hus pågår en utställning om ”De nya Amerikabreven”.

Föreningen bjuder som vanligt på kaffe/the och frallor.

Styrelsen önskar Dig välkommen.

Övriga höstaktiviteter 2006

Ale Släktforskarförening kommer i samarbete med DIS-Väst att ha en släktforskardag med inriktning på anbyte på Biblioteket i Nödinge lördagen den 30 september mellan klockan 10 – 16. Även vi deltar.

Lördagen den 7 oktober mellan klockan 10 – 15 är det dags för en ny Släktforskardag i Borås Släktforskarförenings regi i Stadsbiblioteket/Kulturhuset i Borås. Ett 15-tal utställare kommer att finnas på plats inklusive Släktdata.

GöteborgsRegionens Släktforskare (GRS) har en föreningskväll måndagen den 2 oktober med föredrag av Per Clemensson om ”Bröderna Larsson och SAL, två reseföretag i emigrationens tjänst”.

Söndagen den 12 oktober har GRS Öppet hus med Höstmöte kl 10 – 13. Per Clemensson talar om släktforskning ,

Höstprogram för Alingsås Släktforskarförening

Onsdag 11 okt 2006 Alingsås
Cafékväll - skivor till kaffet kl. 19.00

Förhandsanmälan sker till John Hedvall
Tel: 0322 – 158 11 eller via e-post
john.hedvall@swipnet.se

Förutom kaffe och trevlig samvaro finns det möjlighet att leta bland föreningens CD-skivor, Internet och Gengene. Mängder av uppgifter om emigranter, soldater, folkräkning 1890, 1970, 1980 m.m. Bra tillfälle för nya medlemmar att knyta kontakter. Kaffe med dopp 40 kr.

Plats: Brunnsgården, Alingsås

OBS Byte av dag mot tidigare information

Måndag 23 okt 2006 Asklanda
Hur börjar jag släktforska? kl. 19.00

HUR BÖRJAR JAG SLÄKTFORSKA? Samarbete med Svältornas fornminnesförening.

Plats: Asklanda församlingshem

Torsdag 26 okt 2006 Alingsås
Studiebesök på Alingsås museum kl. 19.00

Gösta Sandberg från Alingsås museum guidar oss runt på utställningen ”UNDER VÅRDTRÄDET”

Plats Alingsås museum

Måndag 30 okt 2006 Alingsås
Släktforskarhjälp kl. 16.00-19.30

SLÄKTFORSKARHJÄLP. Du som är nybörjare och vill ha hjälp med din släktforskning eller om du hållit på ett tag men kört fast. Kom till huvudbibliotekets forskarrum så skall vi försöka lösa problemen. Du kan också få komma på annan tid än annonserat! Du som inte är medlem men tänker bli är också välkommen.

Plats: Alingsås Kulturhus, biblioteket.